

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v udravi naročnika 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celotna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inseratov pod pogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEC

Dollfussova tragika

—r. Gradec, 16. februarja.

Bitka je končana. Delijo se odlikovanja, seveda samo zmagovalcem. Predsednik Miklas je podkanclerja Feya pohvalil za njegov velikopotezni strateški načrt in ga odlikoval, ko mu je ta vojaško poročal: »Vse v redu!« Miklas je pohvalil tudi Dollfussa, »eksekutivo, to je policijo, orožništvo, vojsko, Heimwehr, Sturmscharen... Vendar moramo priznati, da je pokazal dr. Dollfuss tudi nekaj viteštv, saj je prevzel varušto nad otroci vseh padlih, torej tudi nad otroci padlih socialistov, čeprav se je to zgodilo še sredi boja; ne verjamem, da bi to imelo samo namen zmanjšati borbenost socialistov.«

Gotovo je dr. Dollfuss tedaj, ko je v mikrofon zaklical poziv, naj žene bojujočih se vplivajo na može, da bi odložili orožje, in ko je obljubil varušto nad otroci padlih, začutil vso tragiko strašnih dogodkov. Ali je morda začutil, da vse krvide vendar ni mogoče vreči na socialiste, čeprav je v isti senci napovedal strogo kazen nujnemu vodjem?

V pariškem »La Croix« sem bral tole prispoljeno k pariškemu dogodkom: »Svet je bil podoben podzemeljskemu prostoru, ki se od ure do ure, od dneva do dneva polni ter končno, ko je mera polna, eksplodira.« Tako eksplozija v Parizu, tako eksplozija, neprimerno strašnejša, na Dunaju. Ker smo pač otroci časa, je težko razločiti, kolikšna je krvida za to doseglo v tragiki časov samih in kolikšna je krvida na političnih voditeljih in vlad. Daladier je v svoji nestrnosti kmalu zavzel pozno diktatorja, ki se za javno mnenje ne brisa, in Parizan so ga vrgli prej kot diktatorja kakor levčarja. Dr. Dollfussa so prijatelji v njegovem nasprotniku opozarjali na podzemeljske rove, v katerih se zbirajo eksplozivne snovi. Vse kaže, da on ni na ta svarila mnogo dal. Tako sta zmagala Starhemberg in Fey.

Smrt socialističnim organizacijam so napovedovali dan za dnem, razpustili so delavsko zbornico, postavili posebnega komisarja Dunaju. Socialisti so morali po vseh teh dejstvih in še posebno po jasnih govorih »knez« Starhemberga in gospoda Feya ter po izkušnji v fašistični Italiji, kamor sta hodila po nasvetu oba, priti do prepiranja, da se njihovi stranki bliža nasilen koncu. Še več. Kunschakov poziv v dunajskem mestnem svetu na socialiste, naj se združijo s krščanskimi socialisti za obrambo dunajske občine in neprestano zbadanje krščansko-socialne stranke od strani Dollfussa ter še več drugih dejstev, to so bila pač znamena, da Dollfuss pripravlja pod tem ali drugim pritiskom diktaturo, ki jo lahko imenuje diktaturo patriotske fronte ali avstrofašizem ali kakorkoli. Na obljubljanje stanovske države je delavstvo po pravici zrlo z nezaupanjem, ker ju videlo v prvi vrsti pred seboj italijanski korporativizem, ki se je tudi tu preveč poudarjal v zvezi s krščanskim in ki je po osmih letih prinašal dan za dnem italijanskemu delavcu poniranje za ponižanje.

V ostalem je pojem stanovske države šele v prvih povojskih in še tako meglem, da je takošen prehod iz današnjega sistema naravnega predstavstva in posebno predstavninstva socialnih interesov posameznih stanov nemogoč. To dokazuje tudi komplikiranost načrta za novo avstrijsko ustavo.

V času, ko je okoli Dollfusa zavladal Starhembergov in Feyerjev vpliv — reci Mussolini — ni imela socialna demokracija nikakre jamstva več, da jo čaka drugačna usoda, kakor so jo doživeljili socialisti v Italiji in Nemčiji. Kdor je kdaj politično deloval, kdor je videl, kako težko in s kakšnimi zrtvami se postavljajo na noge socialne ustanove, zadruge, kulturni domovi, knjižnice, listi itd., ki so bili doumel, zakaj avstrijski socialisti niso mogli mirno dočakati trenotka, da se na njihovo premoženje vseckakor tragično dogodi. Prikazuje se, da se vrne iz Svice nočoj. Za nočoj se pričakuje tudi prihod drugega vladarjevega sina Nj. Vis. princ Karla, ki se nahaja v Ostendu.

Tekom noči se je vrnila sejca ministrskega sveta. Sklep se je bodo objavili, čim se v Bruselj vrne Nj. Vis. princ Leopold.

Bruselj, 18. februar. AA. O tragični smrti Nj. Vel. kralja Albert je doznavajo te-le podrobnosti:

Ministrski svet se je sestal davi ob 6 v gradu Laeken. Ministrski predsednik grof De Brouqueville je obvestil člane, da prvočna verzija o avtomobilski nesreči pokojnega kralja ni točna in da se je tragični dogodek odigral tako-le:

Nj. Vel. kralj Albert je snači odšel z avtomobilom na izlet. Peljal se je v Marc les Dames. To gričevje leži v okolici Namurja. Ker je sam vodil avtomobil, ga je spremjal samo njegov osebni sluga.

V bližini navedenega gričevja je kralj ustavil vozilo in dejal slugi, da pojde na kraški peščenjak, sluga pa naj varuje avtomobil. Dejal mu je: »Ostanji tukaj. Kmalu se bom vrnil.«

Ker pa kralj dolgo ni bilo s sprehoda nazaj, je sluga zavzel do bližnje vasi, in otdot telefoniral v Bruselj, kaj se je pripetilo. Iz Bruselja so bili takoj izdani potrebeni ukrepi. Na lice mesta se je priprljalo potrebitno število organov, ki so s prebivalci bližnjih vasi začeli pregledovati gričevje in iskatki pogrešanega vladarja. Končno se jim je ob 2 po polnoči pošrečilo najti vladarja pod neko steno. Bil je mrtev.

Prvočna verzija o avtomobilski nesreči, ki da se je priprnil kralju, je zatorej brez podlage. Predsednik vlade je nato takoj obvestil člane kraljevske rodbine o tragičnem dogodku.

Svoje poročilo je predsednik vlade izpopolnil s temi podrobnostmi:

Pravkar sem viden mrtvega kralja. Najprvo so ga položili na vojaško postelj. Njegov obraz mu je miren. Rekel bi, da spi. Samo na zatilniku ima majhno rano.

Globoka žalost ljudstva

Pariz, 18. februar. AA. O tragični smrti pok. belgijskega kralja Alberta se doznavajo še te-le podrobnosti:

Kraljevo truplo je našel njegov osebni ordonančni oficir baron Jaques de Dixmuide. Mesto, kjer ga je našel, je bilo okrvavljen. Vse kaže, da je

krščansko Avstrijo; saj je gotovo, da bi v primeru socialistične zmage v njihovem taboru zmagali eksremisti. Morda je Dollfuss postal na svojih mestih prav radi tega klub preliti krv in ni ponovil Daladierjeve geste. V primeru njegove odpovedi bi tudi nastopila nevarnost, da Heimwehr sam pobije socialiste in izključi lastno diktaturo. S tem nujno nečem reči, da je bil boj, kakor ga je vodil Fey, na mestu; tudi vešala bi morala vsaj po zaključku boja v muzeju.

Dollfuss je napravil nepopravljivo napako s tem, da ni znal prepričati zaostrovitev spora in kravje eksplozije. Socialisti so bili pripravljeni na sodelovanje. Kunschakove besede v mestnem svetu pričajo, da je bilo tudi pri krščanskih socialistih isto razpoloženje. To je bila edina možnost, da se Avstrija izogne fašizmu. Dollfussova politika je bila utopistična: boj hitlerizmu, boj socializmu, boj v tej ali drugi formi tudi krščansko-socialni stranki. Vse zaradi nekaj form državnega življenja, ki se radi svoje nejasnosti in improvizacije morda nujno izoblikovali v diktaturi, in to tudi radi tega, ker mase še vedno tiče po svoji organizaciji in duši v starih oblikah političnega in socialističnega ustroja in ker je edino počasen prehod v nove

forme mogoč. Moralo se je končati pri orodju in tu zmagoj strokovnjaki — Heimwehr... — tudi proti Dollfusom in za Heimwehr. Kakšna razlika je prav za prav med duhom Heimwehra in Hitlerizmom? V borbi proti Hitlerju bi bil Dollfuss uspel edino, ako bi proti prustvu in rasizmu postavil demokracijo.

Naša tragika! Sami sodelujemo pri uničevanju srednjih strank, kakor so danes prav socialistične, kot krščanski socialisti zgimamo sami z njimi in puščamo za seboj praznoto med fašizmom in bolševizmom. Kakor da bi bila v ekstremih rešitevih Zapestila nas je poudarjanje autoritete na skrajnih desnicih, a pri tem premalo poudarjamo, da je avtoritet sila, ki izvira iz moralne utemeljenosti. Fašizem ubija marksizem s sabljo, a ne z delom.

Če nas položaj katolištvu v fašistični Italiji in Nemčiji ne dovolji izbistri, potem sta nas kardinal Verdier in kardinal Innitzer o pravem času opozorila, da je naše mesto v sredini; kajti sprava duhov in sodelovanje vseh, ki ju zahtevata, je edino mogoč, ako se sredi približajo vsi z enakih razdalj, tudi z leve. To je zopet, ako se sami ne oddaljimo od srede na desno.

Uredništvo Kopitarjeva ul. št. 6/II
Telefon št. 2050 in
29-6 — Rokopisi
se ne vračajo

Uprava, Kopitarjeva ulica štev. 6
Poštni ček račun.
Ljubljana 15.179.
Telefon štev. 2549

Kralj Albert belgijski smrtno strmoglavl s stene - Naslednik princ Leopold

ponesrečil

Pariz, 18. februar. AA. Havas poroča iz Bruslja: Belgijski kralj se je smrtno ponesrečil na pecinah Marc les Dames v bližini Namurja. Pokojni kralj je bil navdušen planinar in se je včeraj odpeljal z avtomobilom na izprehod. Spremljal ga je samo osebni sluga. Avtomobil je krmilil kralj sam. Ko je kralj prispel v bližino navedenih gričev, je ustavil vozilo in pustil pri njem sluga. Sam pa se je povzpel na gričevje. Ker kralja dolgo ni bilo nazaj, se je sluga odpeljal z avtomobilom v bližino vase, odkoder je telefoniral v Bruselj. Iz Bruslja so takoj priheli številni organi, ki so začeli takoj iskati pogrešanega kralja. Našli so ga še ob 2 zjutraj pod steno. Kaže, da je pokojni kralj strmoglavl čez steno in se pri tem smrtno ponesrečil.

Pariz, 18. februar. AA. Tragična smrt belgijskega kralja Albert je napravila na vse francoski javnosti najgloblji vtis. Pokojni kralj Albert je bil v vsej Franciji zelo popularen. Znan je bil izza svetovne vojne, kjer se je proslavil kot kralj vojak. Raz vseh javnih poslopij vejejo žalne zastave.

Jutri odprtje v Bruselj predsednik francoske vlade Doumergue z ministrom Herriotom in Tardieujem, da se pokleni ostankom pokojnega velikega kralja. Pogreb pa se v imenu Francije udeleži predsednik republike Lebrun, zunanjji minister Barthou in minister vojske maršal Petain.

Pariz, 18. februar. AA. Havas poroča iz Bruslja, da je maršal belgijskega dvora grof Pathoula v zvezzi s smrtno belgijskega kralja Alberta davi izdal ta-le komuničate:

Posmrtni ostanke Nj. Vel. belgijskega kralja so dali ob 3.30 prenesli v dvorec Laeken. Kmalu nato so prispeti člani vlade, da se poklonijo premiernemu vladarju.

Nj. Vis. princ Leopold, ki se nahaja v Švici, je bil takoj obveščen o tragičnem dogodku. Prikazuje se, da se vrne iz Švice nočoj. Za nočoj se pričakuje tudi prihod drugega vladarjevega sina Nj. Vis. princ Karla, ki se nahaja v Ostendu.

Tekom noči se je vrnila sejca ministrskega sveta. Sklep se bodo objavili, čim se v Bruselj vrne Nj. Vis. princ Leopold.

Bruselj, 18. februar. AA. O tragični smrti Nj. Vel. kralja Albert je doznavajo te-le podrobnosti:

Ministrski svet se je sestal davi ob 6 v gradu Laeken. Ministrski predsednik grof De Brouqueville je obvestil člane, da prvočna verzija o avtomobilski nesreči pokojnega kralja ni točna in da se je tragični dogodek odigral tako-le:

Nj. Vel. kralj Albert je snači odšel z avtomobilom na izlet. Peljal se je v Marc les Dames. To gričevje leži v okolici Namurja. Ker je sam vodil avtomobil, ga je spremjal samo njegov osebni sluga.

V bližini navedenega gričevja je kralj ustavil vozilo in dejal slugi, da pojde na kraški peščenjak, sluga pa naj varuje avtomobil. Dejal mu je: »Ostanji tukaj. Kmalu se bom vrnil.«

Ker pa kralj dolgo ni bilo s sprehoda nazaj, je sluga zavzel do bližnje vasi, in otdot telefoniral v Bruselj, kaj se je pripetilo. Iz Bruselja so bili takoj izdani potrebeni ukrepi. Na lice mesta se je priprljalo potrebitno število organov, ki so s prebivalci bližnjih vasi začeli pregledovati gričevje in iskati pogrešanega vladarja. Končno se jim je ob 2 po polnoči pošrečilo najti vladarja pod neko steno. Bil je mrtev.

Prvočna verzija o avtomobilski nesreči, ki da se je priprnil kralju, je zatorej brez podlage. Predsednik vlade je nato takoj obvestil člane kraljevske rodbine o tragičnem dogodku.

Svoje poročilo je predsednik vlade izpopolnil s temi podrobnostmi:

Pravkar sem viden mrtvega kralja. Najprvo so ga položili na vojaško postelj. Njegov obraz mu je miren. Rekel bi, da spi. Samo na zatilniku ima majhno rano.

Globoka žalost ljudstva

Kralj Albert v krogu svoje družine med obiskom v Vatikanu pred 4 leti.

nesrečni kralj padel z neke 12 m visoke stene na rob druge stene. Tu so ležala njegova očala.

Pokojni kralj Albert je bil znan alpinist. Izvršil je številne zelo nevarne ture. Najraje je hodil v gorovje centralnih alp in na Alpen. V zadnjem času je obiskoval tudi vrhove Arden.

Vest o tragični smrti priljubljenega kralja je napravila na vse belgijsko ljudstvo najgloblji vtis. Zupani vseh večjih mest so pozvali gledališča, kinematografe in druga zabavna, naj zapro v znak žalosti svoje dvorane. Vse spotne zvezze so odpovedale sportne prireditve. Pred uredništvom listov se zbirajo

nesrečni kralj padel z neke 12 m visoke stene na rob druge stene. Tu so ležala njegova očala.

Pokojni kralj Albert je bil znan alpinist. Izvršil je številne zelo nevarne ture. Najraje je hodil v gorovje centralnih alp in na Alpen. V zadnjem času je obiskoval tudi vrhove Arden.

Vest o tragični smrti priljubljenega kralja je napravila na vse belgijsko ljudstvo najgloblji vtis. Zupani vseh večjih mest so pozvali gledališča, kinematografe in druga zabavna, naj zapro v znak žalosti svoje dvorane. Vse spotne zvezze so odpovedale sportne prireditve. Pred uredništvom listov se zbirajo

nesrečni kralj padel z neke 12 m visoke stene na rob druge stene. Tu so ležala njegova očala.

Pokojni kralj Albert je bil znan alpinist. Izvršil je številne zelo nevarne ture. Najraje je hodil v gorovje centralnih alp in na Alpen. V zadnjem času je obiskoval tudi vrhove Arden.

Vest o tragični smrti priljubljenega kralja je napravila na vse belgijsko ljudstvo najgloblji vtis. Zupani vseh večjih mest so pozvali gledališča, kinematografe in druga zabavna, naj zapro v znak žalosti svoje dvorane. Vse spotne zvezze so odpovedale sportne prireditve. Pred uredništvom listov se zbirajo

nesrečni kralj padel z neke 12 m visoke stene na rob druge stene. Tu so ležala njegova očala.

Pokojni kralj Albert je bil znan al

Proslava obletnice kronanja Pija XI.

Ljubljana, 18. februarja.

Katoliška slovenska akademski mladina je današnjo obletnico kronanja papeža Pija XI. proslavila na zvaničen in prisrčen način.

Dopoldne je bila v stolnici pontifikalna sveta maša, ki se je udeležila akademski mladina skupno s svojimi starešinami, člani vseh katoliških organizacij ter mnogoštivilno ljubljansko občinstvo, ki je napolnilo cerkev Škof dr. Rožman in imel na zbrane vernike pomemben govor.

Nocjo pa je katoliško občinstvo z akademsko mladino popolnomo napolnilo veliko unionsko dvorano. Popolnoma so bile zasedene tudi galerije. Ko je prišel v dvorano škof dr. Rožman, mu je vse občinstvo priredilo navdušen sprejem. Poleg škofa dr. Rožmana se je slavnostne akademije udeležili tudi mnogi odlični javni osebnosti iz katoliških vrst, tako duhovščina kakor tudi laikov, lepa je bila tudi udeležba akademski mladini, ki je prevzela organizacijo današnje proslave.

Velicastno akademijo je otvoril s pozdravom predsednik Akademiske zveze cand. iur. Franc Časar, ki je najprej pozdravil škofa, vse zbrane občinstvo, posebej pa se mladino, ki je že v drugič priredila manifestacijo slovenske katoliške misli.

Pevski zbor bogoslovcov je pod vodstvom g. Meciloške zapel »Tu es Petrus.«

Govor dr. M. Kreka

Dr. Miha Krek je v globoko zasnovanih, zgoščenih izvajanih predložil zbranim veličino božje ustanove — papeštvu. Iz njegovega govora povzemoamo glavne misli:

V papeštvu imamo katoličeni centralno gonišlo alio, ki vlaže in vodi vse versko in cerkveno življenje. V papežu imamo edinega delice milosti, posebno vidno vez z Bogom samim. Edinega in njege samega razlagavca in ohranjavaca prave resnice. V njem je najvišja avtoriteta, ki jo je postavlil Bog sam. On je oblast, ki se ji vsi klanjam. Vemo, da ima svoj izvor v Bogu. Vedno znova nam izpričuje, da cerkveni vladar ni vladar iz oblastiščnosti, ampak v ponižnem prevzemaju in izvrševanju najvišje dolžnosti, vladar, ki dan za dnevi kleči, moli in prosi za nas. — To je za nas nauk o papeštvu, prepričanje, ki nam ga tudi zgodovina 19. stoletja izpričuje in dokazuje kot edino upravičeno in pravo.

Po pojmovanju nevernega sveta pa večji del zgodovine papeštvu ni v skladu z veličastnim vrnovnega poglavjarja Cerkve in tudi v današnji razklanosti in zmedji zapadeno včasih vrtincu divjih izkušnjav, ki nam vsljujejo dvome o veličini in moči papeštvja. Prav to nas nujno sili, da ne zanemarimo gornjega nauka o papeštvu, da obujamo svojo vero vanj, jo utrujemo in temeljemo. Samo slednje je uspešen boj proti dvomom in pomislkom današnjih dni.

Od Petra do Pija XI. je papežka oblast ostala ista — ista tudi po obliki, dasi so se medtem izpreminjale vse človeške oblasti. Devetnajst stoletij je papeštvu neomajana skala. Iz vseh ponizanih, pregnanih, trpičnih, sramotnih in zaničevanja je izšla duhovna sila papeštvja prenovljena in taka stopila v 20. vek, kakor bi bila včeraj rojena. To je skala, ki ji zob časa ne skoduje.

NEDELJSKI SPORT

Podvezne nogometne reprezentance

Ljubljana, 18. februarja.

Ljubljanska nogometna zveza nam je za današnji dan preskrbelo dvoje nogometnih tekem. Podvezni kapitan je namreč sestavil dvoje ljubljanski reprezentanc izmed katerih je B-reprezentanca nastopila proti Hermesu. A-reprezentanca pa proti Iliriji. Obe tekmi sta bili precej zanimivi, saj sta v tej zimski dobi privabilo se največ gledalcev. Reprezentanci sta bili dokaj posrečeno sestavljeni, zlasti A-teži, ki je bil zelo trd oreh za Ilirijo. Se veliko težje stališči bi pa imeli belo-zeleni, aki bi vsi igralci te reprezentance zaigrali tako kakor znajo in kakor smo jih bili vajeni videeli.

HERMES-B-REPREZENTANCA 13:2 (5:2).

Ob 14.15 se pojavila Hermes in druga garnitura ljubljanske reprezentance, ki so jo vrlj Šiškarji odpovedali z naravnost hazzenskim rezultatom. Reprezentanca ni bila slaba, saj je imel Hermes zlasti v začetku, ko je bila v lahni premoči, precej posla z njim. Toda kakor hitro so pa prišli Šiškarji v premoč, so pa goli deževali kakor gobe po dežju. Nihče in govorili sami Hermežani, niso v začetku igre slutili, da bo današnje srečanje z B-reprezentanco tako ugodno zanje izpadlo. Prezreti pa seveda ne smemo dejstva, da Hermežani celo zimo sodelujejo v turnirju za zimski pokal in da imajo za seboj gimnastični trening, ki ga nogometniki vsaj toliko rabijo kakor drugi sportniki. Današnja Hermesova zmaga je popolnoma zaslужena, samo gol-diferenca — se pa zdi —, da je le nekoliko previsoko izrazena.

Sodil je g. Jordan dobro.

ILIRIJA-A-REPREZENTANCA 2:2 (0:1).

Gledalce pa je zelo zanimala druga tekma, ki so jo absolvirali belo-zeleni z ljubljansko A-reprezentanco. Ta reprezentanca je dala Iliriji precej posla. V kolikor so bili belo-zeleni boljši tehničarji, toliko je bila reprezentanca vztrajnejša in agilnejša. Kajti Iliriji se je poznalo, da v zimskem času ni doči igrala, nasprotno pa so tvorili reprezentanco igralci, ki so skozi celo zimo sodelovali v turnirju v prid brezposelnim igralcem. Zato je Ilirija v drugem delu igre začela popuščati, dočim je reprezentanca delala z isto paro skozi celo igro. Krivico bi seveda delali belo-zelenimi, aki bi ne povedali, da so proti koncu igre ponovno močno pritisnili — kakor bi si nabrali svežih moči — očividno zato, da dosežajo zmagonosni gol. To pa se jim vsled izredno agilne reprezentančne enajstorice ni posrečilo. Obe enajstorici sta ustvarili nebroj kočljivih situacij, zlasti reprezentanca, ki iz gnječe pred golom belo-zelenim ni mogla spraviti žoge v mrežo, akravno smo jo že takoreč videli notri. Igra je bila mestoma zelo napeta in zanimiva in bi bila brez dvoma še lepo, aki bi se vsi igralci reprezentance zavedali svojih dolžnosti. Zato je podvezni kapitan čisto upravičeno že v začetku igre zamenjal Slaparja z Puhanom. In če bi Svetec tako igral kot smo ga bili vajeni videti, bi žoga najbrže niti enkrat ne našla poti v mrežo reprezentance. Utrujenost, ki se mu je vsled dolgega odmora tudi nekoliko poznala, ga za njegovo današnjo igro ne more povsem opraviti.

Moštvi sta bili tako-le sestavljeni:

Ilirija: Rožič-Unterterer, Francot-Hörtner, Varšek, Sočan-Ice, Lah, Svetec I., Svetec II., Pleiter.

A-reprezentanca: Logar-Svetec, Rapovž-Koljšak,

Papeštvje je čuvare resnice, voditelj človeštva po edino pravih verskih potih in moralnih načelih, voditelj katoličanov k zemeljski sreči in k posmrtni blagostenosti. Raje je žrtvovao milijone vernikov, cele dežele odpadnikov in dolge dobe strašnih bojev, kakor da bi bilo na videz kakšen znak popuščanja od edine in same ene resnice.

Papeštvje je temelj in vrh največje, najdovrsnejše in najzanesljivejše organizacije na svetu. Njegovo orodje je malost in dubovnost in to dvoje je vodilo njegov organizem — ki nima ovir v raznih kulturnih, jezikih, v pestrosti narodnosti in bujnosti navad, ne v stanovskih in socialnih razlikah — skozi vse viharje in preizkušnje zgodovine. Ta organizem ni nikdar zatajil. Pravilno je dejal protestantski general Motte: »Vendar bomo morali še vsi postati katoličani, ker takega poveljnika, kot tam, nimač nikjer.«

Papeštvje je najvišji kulturni činitelj, ki je vsemu človeštvu dal najvišje kulturne dobrine, tako družini, državi in družbi. Papeštvje predstavlja silno borbo za svobodo vesti in mišljena, za čast in dostojanstvo človeka, za svoboden razvoj človekovske osebnosti. Uči idealno človeško društvo na zemlji, ki nai ga preveva eno spoštovanje, skupna molitev in skupno žrtvovanje. Papeštvje je oznanjalo svobodo in ljubezen proti nasilju in voški, pridigovalo spravljivost in mir proti klanju in izkorješčanju, in branilo slave, kadar so bili v pravici proti močnejšim.

Papeštvje res da ne more nič proti temu, če so se nivojni dogovori sklepali mimo nje, saj postopek stoji brez sredstev in moči proti fizični sili, ki dela krivico. Toda Petrov naslednik znova in znova ponavlja nauk o božji pravičnosti in neskončni modrosti, ki bo tudi usodo tlačenih vodila v slavo.

Veličastna je dobrodelnost papeštvja, ki storja neizpodobitna resnica za njegove prijatelje in tudi nasprotnike. Naš zunanj minister dr. Ninčić je dejal ob smrti Benedikta XV.: »Papež je v vojem času storil neprecenljivih dobrot srbskemu narodu. Kdor bi hotel razumeti vso veličino tega dela, bi moral preživeti tisti čas, ko smo zapuščali našo rodno grudo.« Papeštvje je bila zmerom zgled prve zapovedi o ljubezni do Boga in do človeka.

Vodstvo in pospeševanje praktično cerkevno in verskomoralnega življenja je vsebina vsakdanjega delavnika papeštvja. Program papeštvja je krščanski življenjski program. V enemikah ga imamo. Obsegla vse, kar more biti predmet plemenitega stremljenja.

Za katoliške Slovence ni mesta dejanj kot v notranji slogi in trdni skurnosti s Petrovem Cerkvijo. Le tu imamo tudi mi jamstvo svojega narodnega obstanka in kulturnega napredka. Jezus Ego sam nam je porok za loj!

Zbor bogoslovcov je nato zapel papeško himno v slovenskem besedilu.

Pozdrave sta izrekla v imenu slovenske mladine g. Jan Trmeler in v imenu slovenske katoliške mladine predsednik zagrebške Danice Karlo Sekula.

Nato je predaval akademik Julij Savelli o papežu Piju XI.

Sledilo je predavanje lepega vatikanskega filma. Ob zaključku lista akademija še trajala.

hodni pokal, ki ga brani Franc Palme, se je prijavilo 13 tekmovalcev: 8 od Smučarskega kluba Ljubljana, 4 Kamničani in 1 Ilirjan. Klub splošno neugodnim snežnim razmeram je bila kamniška skakalnica v prav dobrem stanju in sneg je bil zelo dober. Pri skakalnicu, ki je po lanskem popravah prav gotovo brezhibna in po splošnem zatrdilu najboljša šolska skakalnica na območju LZSP, se je zbral lepo število občinstva, ki je z zanimanjem spremljalo potek tekmovanja. Sodnika sta bila gg. Predalič in Jelenič iz Ljubljane. Sprito ugodnega snega in izvezbanosti tekmovalcev ni bilo skorobogato. Vreme je bilo lepo težavljive dosegel prvo mesto. Vse skoke je izvedel v lepem stilu in v konkurenčni dosegel največjo daljino skoka, namreč 29.5 m, izven konkurence pa je skočil 31 m. — Med kamniškimi tekmovalci je bil novinec Adolf Ravnik, ki je pokazal lepo zmožnosti in bo prav gotovo dosegel prvo mesto uspehe tudi drugod. Izven konkurenčne je skočil 26 m in s tem postavil rekord med svojimi klubskimi tovariši, ki so že parkrat nastopili na tekmapah, pa topot niso mogli dosegeti bogove kako dobroh rezultatov. V splošnem je bil rezultat tekmovanja sleden:

1. Franc Palme (Ljubljana) 149.6 točk, skoka v konkurenči 27.5 in 28.5 m; 2. Franc Pribovšek (Ilirjan) 136 točk, oba skoka po 26 m; 3. Edo Bevc 133.7 točk; 4. Lado Leski 121 točk; 5. Polačnar 119.5 točk; 6. Mihalek 115 točk (vs. Ljubljana); 7. Adolf Ravnik 104.4 točk; 8. Dušan Karba 99 točk (oba Kamnik); 9. Hribernik, 10. Tavčar, 11. Mihalčič (vs. Ljubljana).

Prvak Franc Palme je dobil v tračno last predhodni pokal SK Kamnika, drugo plasiranje je prejelo srebrno, tretje plasirani pa bronasto plaketo. Ker so bile te tekme za kamniške tekmovavce stete kot klubsko prvenstvo v skokih, je dobil prvoonaslovani kamniški tekmovalce Ravnik kot prvak klubu bronasto plaketo.

Slalom tekme pri Celjski koči

Celje, 18. februar.

Danes sta se vršili, pri celjski koči dve slalom tekme. Prvo, moške slalom tekme za prvenstvo Mariborske zimske šolske sportne poduzevice, ki jih je organizirala podružnica SPD v Celju, denglo medklubsko dajnsko slalom tekme pa je priredil SK Celje. Tem športnim prireditvam je priredovalo sedemsto gledalcev iz Celja in Maribora, Liubljane, Zagreba, Trbovelja in Savinjske doline. Pri pod-

Koncertni večer

Inzelno razveseljev pojav v našem glasbenem življenju je nočnjiški orkestralni večer državnega konservatorija. Na sporedni so zastopani štiri ruski skladatelji: Ljadov, Borodin, Rimski-Korsakov in Čajkovski. Ker so vsa dela zajeta in globoke ruske duše, imenujemo labko nočnjiški orkestralni večer tudi večer ruske glasbe. Uvodno besedo o pomenu skladb in o skladateljih samih bo imel g. prof. Slavko Oster. Orkester nastopi v lepem stenilu 70 godbenikov, izmed teh je le 5 poklicnih. Vsi ostali so deloma iz državnega konservatorija, deloma člani orkestralne društva Glasbene Matice. Izvajajo naslednje skladbe za veliki orkester: Ljadov: Balada, Borodin: Stepana slika iz Srednje Azije, Rimski-Korsakov: Fantazija na ruske teme fantazij za violin in spremljevanjem orkestra, in Čajkovski: Klavirski koncert v g-duru. To delo se prvič izvaja v Ljubljani in tudi v naši državi sploh. Kot dirigenti nastopajo gojenici dirigentske šole: Juvanec, Prevoršek, Müller ter njihov profesor skladatelj L. M. Škerjanc. Solista pa sta Kajetan Burger (vijolinist), sola prof. Jeraja, in Boža Šaplja (klavir), sola prof. Škerjanc. Nizka vstopnina (sedem od 5 do 20 din) omogočuje pač vsakomur obisk. Podnevi se dobre vstopnice v knjižarni Glasbene Matice, od 19.30 dalje pa pred veliko unionsko dvorano, kjer začne ob 20 koncert.

Resolucije naših trgovcev in obrtnikov

Belgrad, 18. februar, m. Danes dopoldne so trgovske in industrijske zbirke končale delo na predlogih in dopolnilih k obrtnemu zakonu. Zastopniki posameznih industrijskih in obrtnih zbirk so potverili posebnemu redakcijskemu odboru naloge, da definitivno redigira sprejete sklepe. Konferenca se je bavila tudi z drugimi aktualnimi vprašanji in je v tem pogledu dostavila svoje mišljene industrijskemu ministru in sicer glede revizije uredbe o zaščiti kmeta, o javnih delih in o zaščiti denarnih zavodov ter njihovih upnikov.

Belgrajske novice

Belgrad, 18. februar, m. Na tehnični fakulteti so danes otvorili prvo radiotelevizijo v Belgradu.

Belgrad, 18. februar, m. Današnja nogometna tekma med tukajšnjim Jugoslavijo in Gradjanstvom igrala na zelo slabem terenu, je končala z rezultatom 1:0 (1:0) za Jugoslavijo.

Belgrad, 18. februar. Sinočemu vseslovenskemu plešu, ki ga je organiziralo tukajšnje Kolo Srbskih sester je prisostvovalo tudi Njeno Veliki kraljica Marija.

Belgrad, 18. februar, m. Danes so tukaj otvorili bolgarskega slikarja Tanove ter poljskega grafika Vladislava Skočilasa.

Belgrad, 18. februar, m. Jutri bo tukaj sejna upravnega odbora Narodne banke, na kateri bodo pretresali letno poročilo in zaključili račune, ki bodo predloženi občnemu zboru dne 4. marca t. l.

Belgrad, 18. marca, m. V dvorani Zveze nabavljajočih družin državnih uslužbencev je bil danes občeni zbor Čebelarske zadruge, na katerem je bila ustanovljena Čebelarska zadružna zveza.

Ne blodinka, ne bruncinka, temveč morala

Anita Loos pripoveduje, da imajo moški rjavi blondinke; toda angleški kriminolog Gilbert A. Foan svari pred plavolaskami in Francoski dušeslovec Duval ga v tem podpira. Obna njenjaka trdita, da se temveč ženske vesoli bolj nagibajo k zločinstvu kakor blondinke; toda blondinke so kljub temu nevarnejše, ker izbruhnejo svoja čuvstva prej proti drugim osebam kakor brunetke. Žena s temn

Petnajstletnica slovenske drame

Ljubljana, 18. febr.

Iz težav, iz horb z nekdanjo avstrijsko cenzuro, pa tudi zaradi pomanjkljivega zanimanja slovenskega intelektualnega sloja, še bolj pa radi pomanjkljivega zanimanja precejsnjega dela takratnega slovenskega meščanstva, ki je bilo še močno od nemškega duha prešinjen, si je slovenska drama v preteklosti težko iskala izhoda. Zastrmeli so noči obiskovalci jubilejne predstave 15-letnice slovenskega dramskega gledališča, ko so brali v »Gledališkem listu« — to ni bila nobena slavnostna izdaja, temveč le malo razširjena — da je moglo nemško gledališče nekoč v Ljubljani temeljito prekonkurirati slovensko dramo in opero, združeno v nekdanjem deželnem, sedanjem opernem gledališču. Če bo objektiven zgodovinar iskal vzrok, da je moralno slovensko gledališče prenehati še v času, ko ni vladala v Ljubljani oblast avstrijske birokracije in vojaščine, bo moral to pripisati krividi tistega dela prebivalstva, ki je raje — klub svoji slovenski narodni zavesti — obiskovalo nemško gledališčo. To celo prve dni po vojni, kakor pa slovensko. Isto vzrok bi moglo navesti za krizo tudi sedanje vodstvo gledališča. Saj, kakor je ljubljansko, čeprav slovensko mesečanstvo, raje nekoč hodilo gledat nemške igralce in pevce tedanjih operetnih novitet, tako tudi sedaj hodi poslušati nemško - nacionalne zvočne filme, kakor pa prav dobre resne, pa tudi zabavne igre v naša narodno gledališče.

Vendar pa so se zbrali vsi številni prijetniki gledališča, da so sночи dostopno proslavili petnajstletni jubilej, odkar je slovenska drama dobila na legalen način svoj novi dom. Slovenska drama je starejša, kakor pa nekdanje nemško, komaj l. 1911. zgrajeno, sedanje dramsko gledališče. Vedeti je treba, da je bilo to gledališče zgrajeno s slovenskim denarjem, klub podpori France Jofea. Ali ni bila nekdanja Kranjska hranilica, klub nemški upravi, pretežno slove sko podjetje, ker je zanj jamčila biva doživlja. Kranjska in so vanjo nalagali vlogo pretežno slovenski kmetij? Ni treba torej nikomur olajševati vesti ob sedanjem jubileju zaradi prevzemu sedanjega dramskega gledališča v l. 1919.

Snoči, na jubilej, je bilo dramsko gledališče polno. Tako polno, da nikoli ne bi bilo treba nobene javne subvencije, aka bi bila vsaka predstava tako zasedena. Bilo pa je to samo gledališko občinstvo, tisto, ki nikoli ne zamudi nobene vprizoritve in se je jubilejne predstave udeležilo kot zvest prijetljega gledališčega hrama, tako, da je bilo tudi samo deležno nekoliko tega praznika. V parter so bile postavljene celo posebne vrste sedežev. Slavnostne predstave so se udeležili predstavniki našega javnega življenja, tako odlični literati, zastopniki umetnosti, univerze, upravnih oblasti, med temi tudi podban dr. Pirkmajer in župan dr. Puc.

Slavnostni govor je imel dolgoletni odlični gledališki kritik prof. France Koblar, ki je v govoru izjavljal med drugim:

»Pred petnajstimi leti, šestega februarja, se je s-tega odra glasila prvič naša domača slovenska beseda. Zgodovinska ironija je bila, da se je prav v tem prostoru, posvečenem sicer lepoti, v vseh Jezikih svobodni, pa po naši usodi tudi v narodno pohujanje in poníževanje pripravljeni, smelo prvič slišati Tugomerjevo izročilo: «Trd bodi, neizprosen mož jeklen, kadar braniti je časti in pravde narodu in jeziku tvojemu.«

To je bil rojstni dan samostojne slovenske Drame, ki ji je gledališki konzorcij s svojimi pozrtovovalnimi sodelaveli, posebno

s tedanjim prvim režiserjem in prvim organizatorjem tedanje slov Drame H. Nučičem dal v tej hiši srečno osnovo za nadaljnji razvoj. Zato je ta petnajstletnica vredna spomin; zakaj v teh letih se je naša Drama dvignila v mogočen kulturni zavod in je danes ena najlepših prič našega narodnega napredka. Ko nam pogled begne preko teh petnajst let, mimo človeških podob in usod, se še zavemo, da se je na to oder vrnil mojster in naš največji gledališki ustvarjavec Ignacij Borštnik — vrnil se je, pa prišel k nam samo umreti spominimo se, da se je na njem sukal elegantni svetovni popotnik, amater in umetnik Boris Putjata, tu na teh deskah je našel morda svojo edino domovino, na njej delal za naše gledališče in umrl; tu je skrit v pisarni in za odrom ustvarjal pisatelj in režiser Milan Pugelj — tot so bili in so odšli majhni in veliki ustvarjaveci naše drame. Petnajst let pa ne pretrgoma dela, prežet z umetniško resnobo, trdno zvezan s starejšimi naši mladi rod, ki nam je po zgledni pozrtovovalnosti svojih prednikov ustvaril prav to, čemur danes lahko s ponosom recemo: Slovenska drama!

To je danes naša Drama. To delo nam je postavil igravski rod, ki se je v petnajstletnem trdem prizadevanju boril za svoje zadne, za zvestobo svojega umetniškega poklicja, ki je najbolj neusmiljen in bridek, ter zmagal za čast in povzdigo našega Narodnega gledališča.

Združenje gledaliških igravcev nam je pripravilo današnji spominski večer, da nas spomira o svoji vremi za napredek slovenske Dramе, potem obrnemo vprašanje našega gledališča naprej proti sebi in izpove, da naše Narodno gledališče bočemo ljubiti in ga braniti. Naj ta hram, povzdignjen v težkem delu v svetlico našega genija, zori do vrhuncu naše narodne umetnosti — naj se ohrani in naj evete slovenska Drama! Z navdušenjem je bil pozdravljen govor prof. Koblarja.

Slavnostna predstava

Sledila je predstava Finžgarjevega »Divjega loveca«. Marsikomu se je snoči obudil spomin, kako je z vernim srcem spremljal pred šestnajstimi leti — proti koncu l. 1918. prvo predstavo v sedanjem opernem gledališču — po dolgih štirih letih nemških filmskih napisov v kinu »Central«. (Sedanje slovensko dramo je otvoril pred 15 leti Nučič s »Tugomerjem«. »Divji lovec« je bila predstava, s katero se je po odmoru zopet odplo slovensko gledališče, nič ne bove, če je tako prišla za njim kot vnebovpijoč kontrast »Morala gospa Dulskog, za njoo pa še marsikaj.) Čeprav »Divji lovec« nekoliko idealizira dejansko stvarnost kmetskega življenja, še vedno na Slovencev vpliva sveže in so nekateri tipi v njej še vedno preprečevali. Jubilant Nučič, ta, ki je pred 15 leti otvarjal novo poglavje v zgodovini slovenske drame, si je izbral za jubilejno gostovanje vlogo kmetskega idealista, divjega loveca Janeza. Razumeli smo Nučiča, tega kmetskega fanta,

G. Nučič in ga. Podgorška sta prejela mnogo rož, mnogo toplega čuvstvenega odobravanja Jima je veljalo, toda človeku se je pri »Divjem lovecu« iztisnila iz srca želja: Včasih pa bi našega Nučiča in našo Podgorško le radi videli tudi v kakšnih drugih vlogah na deskah slovenske drame! C. K.

Od Tilmenta do Snežnika

Radi lakote se ji vzel življenje

V ustju na Vipavskem je pred kratkim izvršil samoumo brezposelni kmet Karel Valič. Vrgl se je v vodnjak. Ko je prišla na mesto preiskovalna komisija in vprašala ljudi, zakaj si je Valič vzal življenje, so ti povedali, da je bil že dve leti brez dela. V zadnjem času je dejansko trpel lakoto. Teden je orožniški poročnik, ki je bil v komisiji, jezno zavrnil kmete: »V Italiji ni lakote. Saj imamo vendar zimsko preskrbo! Nato so mu kmietje razložili, da je bil Karel Valič večkrat v Gorici in da je tam prošil pri uradu zimsko preskrbo za podporo, a so mu jo odklonili.«

Tragičen konec vojnega invalida

V pondeljek so našli mrtvega v Krombergu pri Gorici vojnega invalida Vižintina Petra iz Kromberga. Vižintin je bil v vojni ranjen in je izgubil desno nogo. V bližini njega so zdaj našli drobce plinske granate. Vižintin ni bil ranjen, pač pa je umrl radi plina, ki se je sprstil pri eksploziji.

DRUGA ŽRTEV.

Smrtno se je ponesrečil 12letni Stanislav Dešetik iz Opatjega sela. Neko cev je skušal obesiti na vejo bližnjega drevesa, ko je cev nenašoma eksplodirala in ga ubila. Cev je bila polna želatin. Tam je ostala se izza vojnih časov.

Ubil se je Anton Drekonis, star 60 let, v Smartnem v břihih. Solnčil se je na terasi, kjer mu je postal slabo. Pri tem je izgubil ravnotežje in padel 7 metrov globoko.

Obletnica atentata na »Popolo di Trieste«

Obletnico smrti Guida Neriya, reporterja fašističnega lista »Popolo di Trieste«, ki je umrl po atentatu na ta list, so slovensko proslavili v uredniških prostorih 13. t. m. Atentat na »Popolo di Trieste«, ki je še bolj hujškal fašistično sodrgo na boj proti Slovenom in ki nosi tudi moralno krvido za nešteče požige in atentate, je bil izvršen 10. februarja pred štirimi leti. Kakor znano so bili radi tega atentata obsojeni na smrt in tudi ustreljeni Bidovec, Marušič, Valenčič in Miloš. Reporter Neri je umrl tretji dan po atentatu.

Društvo »Soča« na jesenicah bo imelo svoj redni občni zbor 24. februarja ob 20 v društvenem lokalnu pri »Kobalu«, Občinska ulica 1, s tem dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročila funkcionarjev. 3. Volitve. 4. Slučajnost. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva. — Predsednik.

Češkoslovaška za svoje izseljence

V prostorih češkoslovaškega konzulata v Trstu je dr. Josip Pluhar iz Pragi predaval o vprašanju češkoslovaških izseljencev. Pokazal je, kako se Češkoslovaška brigă za svoje izseljence v kulturnem, socialnem in gospodarskem pogledu. Organizirana je bila v vseh važnih središčih češkoslovaške republike posebna akcija, ki naj bi zbudila smisel za izseljenje med vsemi državljanji. Zaključna manifestacija te ideje se bo vrnila 4. marca v češkoslovaškem parlamentu pod pokroviteljstvom dr. Masaryka, predsednika republike. Udeležili se je bodo tudi člani vlade, poslanči in druga opozilanstva.

Predavatelj je nadalje govoril o važnosti češkoslovaške kolonije v Trstu, ki vzdružuje stike med češkoslovaško in Italijo.

Pri zaprtju, preobilici krvi v spodnjem delu telesa, pritisku krvi, bolečinah v boku in ob straneh, pomanikanju sape, utripjanju srca, migrini, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnosti občutkov. Mnogi zdravnik uporabljajo »Franz-Josef« vodo z zelo zadovoljivim uspehom tudi pri težkočah v letih menjave.

Ogenj je uničil senik Franca Roča iz Pragi. Škoda znača 6000 lir, ker je pogorelo tudi 40 stotov sena.

Da bo bolj veselot Fašisti so kupili Dopolavoro v St. Petru 35 pihal za godbo. Poučeval bo glasbo učitelj Cavallaro. Pravijo, da je bil to v St. Petru velik dogodek...

Ubila se je 50 letna Katarina Kos, ko je pada z mosta čez Koritnico pri Grahovem.

Mariborske nedeljske vesti

Maribor, 18. febr.

Prvi begunci iz Avstrije

Sinočni koroški vlak je pripeljal v Maribor med ostalimi potniki potorico izmeničnih in razcepnih mož, ki so se včeraj po polno prekradli preko naše meje v bližini Dravograda. Bili so to prvi begunci, ki so po tragičnih dogodkih na Dunaju, ki so se slabno končali za socialno demokracijo, pribežali na jugoslovansko ozemlje. Vse pet je iz Voitsberga, med njimi tudi poveljujčnik tamšnjega Schutzbusta. Danes zjutraj sta jim sledila do Maribora še dva begunci, ki sta prišla istotako pri Dravogradu preko meje. Od četrtega danje so se nabajali na begu ter se skrivali pri kmeticu, ki so pokazali za njihovo usodo ceteče sreč ter jih niso izdali zasledovalcem. V Mariboru se so zglisili najprej na policiji, ki jim je dovolila slobodno kretanje po mestu. Nahajajo se zankrateni v oskrbi pri svojih tukajnjih znajemih. Pripravljajo, da bo tok beguncev, ki so se usmerili proti naši meji, najbrže še močno narastel. V Mariboru se je osnoval poseben pomočni odbor, ki mu je na čelu bivši minister dr. Kukovec član pa številni ugledni meščani, ki bi v slučaju večjega naleta beginčev organizirali prvo pomoč.

Zdravnik se je izpremenil v mehanika.

Zanimiva brzjavka je prišla danes na policijo. Neki Ivan M. iz Ljubljane je naproša, da zadrži njegovo hčerkico, ki je počela s svojim zaročencem iz Ljubljane ter sta se baje obrnali proti Murški Soboti. Oče navaja v brzjavki, da se je zaročenec najprej predstavil za zdravnika, sedaj se je po ugotovilo, da je čisto zdravnik. Policija je uvedla za bežečim parčkom pozvedovanje.

Oskuben konj

V gostilniškem hlevu v Mariboru je čakal isker konjček na povratak svojega gospodarja. Ko se je ta slednjič vrnil z opravkom ter zapregel živalje, da se potegne po gladki cesti do Prepolj, je s strahom opazil, da je iz lepega in kosatega repa, ki je ko-

njička še pred kratkim krasil, nastala kratka štula. Neki nepridiprav se je namreč med gospodarjevo odnosnostjo prikralel v hlev ter konjčku odščipil s škarjami košati rep cisto zgoraj pri korenju.

Mlada leta — dolgi prsti.

Dvoje premetenih tativ je bilo včeraj prijavljensih policij, ki so jih izvršili sami nedoletni otroci. Prva se je dogodila na Glavnem trgu, kjer je neka kmatica še dolgo v popoldne čakala, da dobi kupca za preostalo kokoš. Naenkrat se ji približa mlado dekle do 12–14 let ter ji reče: »Jaz pa vam, kdo bo kokoš kupil.« Kmatica je šla za dekle, ki se je ustavila pri neki večji ter izginila s kokošjo v rokah v notranjost in kmeticu vlela, da počaka. Pa je čakala dolgo zmanjšan in končno ugotovila, da je dekle pri drugih vratih izginila iz dvorišča. — V skladščen premoga na koroškem kolodvoru so zadnjo časo opazovali, da so se nekateri kipi videli. Včeraj so pa ugotovili vzrok tega: kopica mladih fantalinov je prišla z nahrbtniki ter zagonila napolnila bisare z premogom in izginila, predno so mogli katerega zajeti. Očvidno so fantili na ta način celo zimo zalagali s kurivom domače mrzle peči.

Smrt v dravskih valovih

V pozni nočni urah so začuli nočoj nekateri pasanti, ki so šli po dravski vrvi proti Studencem, z levega brega nenadven vzkrik, ki mu je sledil pljusk vode ter nekaj pridruženih kljicev na pomor. Vse se je odigralo v temini ter niso niti videli, da bi voda nosila kakega plavala pod bryvo. Najbrže je izginil v mrzlih valovih takoj po skoku. Dogodek se je odigral na enem od odborov, ki segajo daleč v strugo, da odvračajo deroči tok od brega. Ne ve se še, kdo je končal življenje na tako žalosten način.

Mrtvaški zvon

Umrla sta v Mariboru: Flakus Jakob, zidar 58 let in sluga okrajnega glavarstva Martin Medved. Naj počivata v miru, žalujocih naše sožalje.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 18. febr.

Pričela se je sezona občnih zborov raznih društev. Letos so v večini zborovanju raznih strokovnih združenj. Tako so snoči zborovali v restavraciji pri »Levu« Šolferji, ki so sklepalni s svojim gmotnem položaju, zlasti pa o tarifah.

Danes dopoldne so zborovali zopet pri »Levu« Železniki upokojenci.

Avtobusni podjetniki

Doprdo so pri Slišču zborovali avtobusni podjetniki. Zborovanje je vodil načelnik Magister, ki je pozdravil razne zastopnike oblasti, karbonske uprave, državnične zelenic, mestne občine. Zbornice za TOI in Zvezne za tujski promet. V nadaljnjem govoru je opisal veliko kriso, s katero se bori avtobusni promet ter je apeliral na banško upravo, da najde v splošnem interesu sredstva za izhod iz tege brezupnega

† Anton Rebek,
goriški glavar

Dne 9. februarja je umrl v Trstu Anton O. Rebek, bivši goriški glavar, v lepi starosti 77 let. Rajski zapušča vlogo Luižo, roj. Homen-Covacich, in štiri otroke, med temi vseučiliščnega profesorja Marija in inženirja Konstantina.

Rojen je bil v Borkovljah pri Trstu in v Trsu je dovršil gimnazijalne nauke. Vzgojil ga je borkovljanski župnik Andrej Černe. Na Dunaju je študiral pravo in se je po končanih študijih posvetil upravnim službам. Svojo kariero je začel s službo pri namestništvu v Trstu. Pozneje je služboval tudi v Kopru, potem zopet v Trstu. Leta 1901 je bil poslan v Sežano, da vodi tamkajšnje okrajsko glavarstvo; tu je postal okrajški glavar in bil povišan v namestniškega svetnika. V Sežani je ostal do leta 1912, ko je bil poškodovan v Gorico, kjer je prevezel vodstvo goriškega okrajnega glavarstva. V Gorici je ostal do avgusta 1915, torej še po izbruhu vojne v Italijo, in je tako doživel obstrelovane mesta. Moral se je umakniti na zahodno vojaško oblast, s katerimi je prišel v spor, ker se je zavzemal za pravice civilnega prebivalstva. Tako so na pr. vojaška oblastva od nježa zahtevala, naj imenuje talce, ki bi morali biti s svojim življenjem odgovorni za katerekoli sabotажne čine pred armadami. Svetnik Rebek se je tež zahtevi uprl. Na nježovo mesto je bil imenovan baron Baum. Svetnik Rebek je nato ošel v Vojsko, kjer je imelo triško namestništvo svojo ekspositorijo. Ko so Italijani po porazu pri Kobridu izpraznili Gorico, je bil imenovan v »Obnovitveni urad«, ki je vedel obnovitev goriške dežele. Po razsuhi Avstrije se je preselil v Sežano ter je stopal v pokoj. Iz Sežane se je preselil na svoj dom v Trst.

Že pokojnikova zunanjost je izražala dobrojanstvenost mirnega in objektivnega uradnika, ki je bil pravičen tudi proti državljanom družine narodnosti. Imel je velik smisel za potrebe preprostega ljudstva kakor vseh ostalih slojev. Bil je in tudi ostal zaveden Slovenc in Slovan. V Sežani se je posebno trudil, da bi preseknel Kras / vodo: značilno za plesivo izvidnost je bilo dejstvo, da je silno nerad poddelal koncesijo za doseljeno. Tukaj tujih jezikov je bilo nedorov snort izven uradnih ur. Še ko je živel v Trstu v pokoju, se je na pr. pričel učiti angleščino.

Naj narod bo obrnil v naščinom spominu glavarja Rebeka. Naj počiva v miru! Preostanek naše sožalje!

Koliko listov ima Jugoslavija?

Iz Novinarskega glasnika posnemamo naslednje številke o stanju jugoslovenskega tiska:
V dravski banovini se tiska 129 listov; od teh je 6 dnevnikov, 31 tednikov, 44 mesečnikov in 49 drugih. V savski banovini: 316 listov in sicer 7 dnevnikov, 47 tednikov, 87 mesečnikov in 183 drugih. V področju Belgrada, Pančeva in Zemuna: 173 listov, 3 dnevnički (tu očividno ni vseh list »Stampa«), 22 tednikov, 68 mesečnikov in 80 drugih. Donavska banovina ima 112 listov, in to 4 dnevnički, 23 tednikov, 38 mesečnikov in 37 drugih. Moravska banovina: 12 listov, od teh 10 tednikov. Primorska banovina: 17 listov, 2 dnevnički, 10 tednikov, 5 drugih. Zetska banovina: 15 listov; 13 tednikov in 2 druga. Drinska banovina: 36 listov; 2 dnevnički, 10 tednikov, 7 mesečnikov, 17 drugih. Vrbaska banovina ima samo 1 tednik (Vrbaska novice). Vardarska banovina: 10 listov, od teh izhaja »Vardar« trikrat na teden.

Dollo Zorzan:

Z denarjem se napravi vse

Iz furlanskega poslovenil dr. Joža Lovrenčič

Zdaj vam pa povem zgodbo o nekem mladenčku, ki so ga, ne vem zakaj, vržli v jeko. Jetnik je začel, da bi ubil časa, po vseh stenah in po stropu pisati z ogledom: »Z denarjem se napravi vse.«

Strašniki so to videli, se smeiali in molčali.

Nekega dne pa je kralj one zemlje sklenil obiskati jetek in se s svojim spremstvom od zapora do zapora in je vsakega jetnika vprašal, kako se mu godi. Tako je prišel tudi v koko onega mladenčka in videl vseposvod pisane besede: »Z denarjem se napravi vse.«

»Oj, mladenček, kdo pa je napisal te besede?«

»Jaz, veličanstvo.«

»Tis zakaj si napisal to neumnost?«

»Kaj, neumnost? To je resnica, veličanstvo! Dobro, verjamem, toda če ne boš napravil z denarjem tega, kar ti ukazem in narocim, boš obešen!«

»Pa, veličanstvo, kaj?«

»Počakaj malo! Zdaj ti dam spet svobodo in toliko denarja, kolikor hočeš — ali boš mogel dati moj hčeri le en sam poljub? Če jo res požubiš, ti jo dam za ženo, če ne, pa...«

»O, pa še kako jo poljubim, veličanstvo! Požubiti dekle, hal...«

»To se mora zdoditi ta teden!«

»Dobro, veličanstvo.«

In jetnik je šel h kraljevemu blaginčarju in vzel toliko denarja, kolikor je hotel. Potem pa je mahanil po cesti in mislil, kako bi mogel poljubiti kraljevo hčer, ki je morala biti po ocetovem naročilu dan na dan tako zaprta, da ni mogla videti ravn staršev žive duše.

Izdaia konsorcij »Ponedeljskega Slovenca«. Zastopnik Miha Krk.

Ameriški diplomati v škripcih

Tržaški konzul nima za smetano!

Ameriškim diplomatom slaba prede. V Washingtonu poročajo celo o samoumornih in živčnih napadih, katerih žrtve so postali diplomati, ki so bili tako sijajno plačani z dolarji.

Državni podtnajnik Carr je med razpravo o proračunu v poslanskem zboru orisal položaj ameriških diplomatov in zahteval sedem milijonov dolarjev novega kredita za izboljšanje njihovih plač. Pondaril je, kako je že Hooverjeva vlada znižala plača za 15%. Zdaj pa je dolar padel za 41%, to se pravi, da so se plače ameriških diplomatov znizale prav za toliko.

G. Carr je prebral razna poročila ameriških poslankov in konzulov glede težja vprašanja. Tako je na pr. ameriški poslanik v Madridu Bowers poročal: »S plačo, ki jo sedaj prejemam in ki je zmanjšana za 41%, plačujem še enega vratarja in enega nočnega čuvaja v pisarni. Tako ne pojde več naprej. Sporočam vladu, da bom plačevanje iz lastnega žepa 1. januarja ustavil.« Poslanik Hart iz Teherana je sporočil, da bo radi pomanjkanja denarja prisiljen, vzel iz sole svoje otroke; radi splošne stiske živijo zdaj višji uradniki in poslaniki.

Konec duhomornih govorov v radiu

Senzacionalna iznajdba Američana

Tistim poslušalcem radio, ki se kaj radi dolgočasijo ob raznih res dolgočasnih predavanjih, ki jih slišiš tudi po radiu, je prof. Kenrick s vseučiliščem Tuft razveselil z novo iznajdbo. Nazval jo je »radio-robot«, ker bo poslušalec robotala brezplačno in mu avtomatično urejevala radio tako, da ne bo primoran več poslušati dolgočasnih predavanj. Po začetku te priprave zvočnik avtomatično umolkne, ko prične radio oddajati mesto glasbe govore. Če bo radio torej n. pr. oddajal reklamo ali kako drugo predavanje, bo ta priprava zaprla zvočnik. Kako je to mogoče? Noben govornik ne govor, tako hitro, da ne bi od časa do časa za kakim stavkom ali za kako krepko besedo narečil pavzo; glasba nasprotne teče gladko brez pavz. Radio-robot je tako zgrajen, da prekine vsakodaj, v kateri nastane pavza četrtek sekunde, to se pravi takoj kakor se govornik iz katerekoli vzroki oddahne. Ker se mora to po 10 sekundah ponoviti, se prekinjenje podaljša do zaključka predavanja.

Časnikar, čudovita beseda!

Časnikar! Čudovita je nerazumljiva beseda, znamenje mikavnih kontradikcij. Ali še niste opazili na pr. teh dveh reči: zaničevanja, ki ga vidijo številne osebe v besedi časnikar, in privlačnosti, ki jo ima ta beseda na iste osebe. Ti ljudje pravijo z nekakim nasmeškom: »To je časnikar!« Če so pa kdaj slučajno napisali dve ali tri strani v katerikoli listišči, se smehlajo zadovoljno: »Tudi az sem časnikar!« (Pierre Dumaine.)

Poljski zunanjji minister Beck (levo) pri komisariju za zunanje zadeve Litvinovu (desno) v Moskvi.

skupno in vodijo tudi skupno gospodinjstvo, da bi kaj prihranili.

Zanimivo je, kaj piše ameriški konzul iz Trsta:

»Razmore so se zdaj tako poslabšale, da si zdaj ne privočimo niti smetano za kavo in da uporabljamo jajca prav previdno. Vartevali moramo tudi pri cigaretah. Oblike je že vsa ogujena; ne moremo si niti misliti, da bi sprejeli vabilo na obisk višjih oblastev.« — Neki ataše, ki živi na Angleškem, poroča, da je moral njegova žena odsloviti službo in da ima opravljeno vse gospodinjstvo. Drugi konzuli zoperajo, da bodo prisiljeni postati svoje družine v Ameriko, kjer naj bi lažje živeli.

Po mojem mnenju, je zaključil svoje poročilo g. Carr, niso inozemski diplomati še nikdar tako trpeči, kakor v zadnjih šestih mesecih. Znano mi je, da je neki diplomat iz obupa izvršil samoumor. Drugi spet so morali prestati sile živčne napade. Mnogi so postali svoje žene in otroke domov v inozemstvu. Drugi so zoperajo prodali zavarovalne pogodbne. Čeprav je g. Carr tako čustveno govoril in tako krepko orisal položaj diplomatov, ni kongres odobril povračila plač.

Romain Rolland - odličen antifašist

Med listom »Italia«, ki ga izdajajo antifašisti v Parizu, in »Cahiers de la Ligue« se je razvila polemika, v kateri je M. Berthet napaočno citiral pisatelja Romaina Rollanda v prid svoji tezi proti listu »Italia«. Romain Rolland je takoj poslal reviji »Cahiers de la Ligue des droits de l'homme« popravek, v katerem prihaja v celoti svoje pismo, naslovljeno Andreju Berthetu. Romain Rolland se izjavlja za odločnega antifašista. »Toda jaz« piše Romain Rolland, »se ne bojujem na nacionalističnih frontah. Jaz sem že davno preživel dobo narodov. Na tej osnovi ni rešitve: to je večna »melée« (zmešjava, boj) ponosov ljudstev, plemen in civilizacij. Ta mora privesti do medsebojnega uničenja. Nad to »melée« sem se že postavil l. 1914 in tu ostalem do smrti. Edin boj, edini, ki je uspešen in potreben, to je boj na mednarodnih tleh. Jaz sem deljen vsega truda, vsega upa, vsega trpljenja tistih, ki delajo za to, da se prevrže stari kapitalistični in imperialistični svet, s svojim ogrodjem nacionalističnih, moralnih in socialističnih predstakov. Tako naj se ustvari nov red.« Romain Rolland gre tako daleč, da se postavlja na stran oboroženega upora proti fašističnim diktaturam v Italiji in v Nemčiji.

Tako le so izpremenili spomenik republike na Dunaju, ki je bil okrašen s kipi socialistov Reumann, Adlerja in Hanuscha. Kipe so pokrili z rdeče-belo-rdečimi zastavami s takozvanim Krakenkreuzem, to je znakom patriotske fronte. Nad kipe so postavili Dollfussovo podobo.

Koliko jezikov govoriti cloveštvu

»Academie Francaise« je nedavno preiskala vprašanje, koliko jezikov govoriti cloveštvu. Prišla je do silno zanimivih zaključkov. Obstoji 6770 različnih jezikov, izmed teh pa govoriti cloveštvu samo 2796. Na prvem mestu je med »kulturnimi« jeziki angleščina kot materin jezik 160 milijonov ljudi, angleščino poleg tega razume nadaljnih 60 milijonov zemljavorov. Za angleščino sledijo rusčina in nemščina, ki jih govorijo 90 milijonov ljudi, španščina s 55 milijoni, francoščina in italijsčina s 45 milijoni ter portugalsčina s 30 milijoni. Francoščina je materin jezik 45 milijonov ljudi, toda razume jo 75 milijonov ljudi. O angleščini jeziku teče pravda: To je najbogatejši jezik s 455 tisoč besedami, ki pa so 60% francoskega (romanskega) izvora, kakor trdit Francozzi. Toda Angleži pravijo, da je 9 desetih njihovih besed angloščinskega izvora. Za angleščino je najbogatejša po besednem zakladu francoščina, ki ima 210.000 besed; nato pride nemščina s 150.000 besedami, ruščina in italijsčina s 120.000 besedami. Poleg teh naravnih jezikov obstoji še umetni »vesoljni« jeziki, kakor sta esperanto in volapük. Štiri izmed teh so izmisliili v Nemčiji, štiri druge zoperajo v Združenih državah, v ruščini dva.

Kakšna nesreča: Ženske roke se večajo!

Značilna ugotovitev velikih manufakturnih podjetij! Ženske bodo morda protestirale, toda resnica pa le ostane. Neki časnikar je namreč na podlagi informacij tovarne rokavice prisel do zaključka, da so ženske roke v zadnjih letih povprečno povečale. Pred 20 leti so ženske po včetini kupovale rokavice velikosti 5 ali 6, danes kupujejo rokavice velikosti 6.5 do 7.5. Kazaj so se ženske roke ne-nadmoma povečale? Ženske so pričele tipkati na stroju, zgrabili so za avtomobilno krmilo, igrajo tenis, golf. To delo pač krepiti roko in razvija mišiče. Prsti postajajo daljši in izpuščajo na fincis. Zdaj se sicer tudi moda preceji porobila. Sport in emancipacija sploh sta prinesle tudi drugačno obliko. Rokavice niso več delščatne iz načine: se kaže, temveč robate in zanje uporabljajo celo svinjsko kožo ...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...